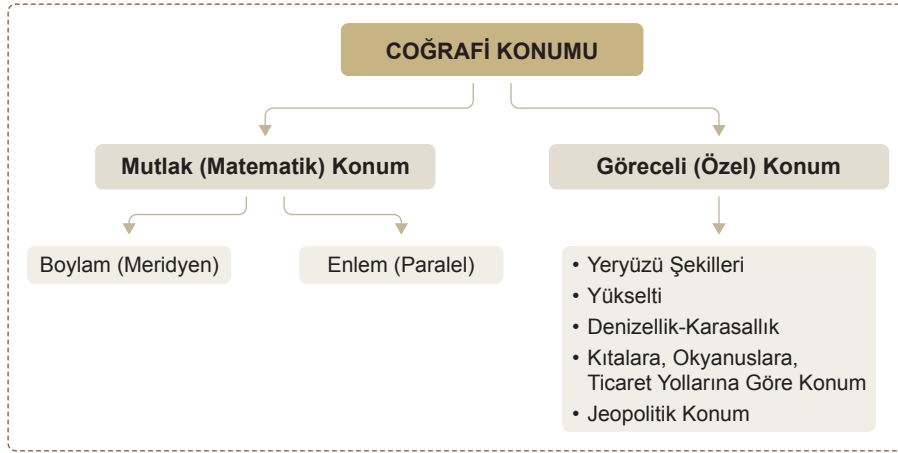

RETRO
Yayınçılık

A. MUTLAK (MATEMATİK) KONUM

1. Boylam (Meridyen)

- ✓ Aynı boylam üzerinde yıl boyunca ortak görülen özellikler
 - ➡ Yerel saatler
 - ➡ Gün içinde güneşin en tepede olduğu an
 - ➡ Gün içinde gölge boyunun en kısa olduğu an
 - ➡ Öğle vakitleri
 - ➡ Saat dilimleri

2. Enlem (Paralel)

a. Orta Kuşakta Bulunmamızın Sonuçları

- ✓ Batı rüzgârlarının etkisi alanında olmamız
- ✓ Cephesel yağışların görülmesi
- ✓ Dört mevsimin belirgin olması
- ✓ Akdeniz ikliminin yaşanması

Not: Aynı anda birden fazla mevsimin yaşanması yer şekilleriyle (göreceli) konumla ilgilidir.

b. Kuzey Yarım Kürede Bulunmamızın Sonuçları

- ✓ Türkiye'de kuzeye gidildikçe:
 - ➡ Güneş ışınları geliş açısı küçülür.
 - ➡ Güneş ışınları tutulma oranı artar.
 - ➡ Sıcaklık ortalamaları azalır.
 - ➡ Kalıcı kar altı sınırı azalır.
 - ➡ Yerleşme üst, tarım üst, orman üst sınırı azalır.
- ✓ Bakı yönü güney yamaçlar olur.
- ✓ Gölgeler kuzeyli yönlerde düşer.
- ✓ Gölge boyları uzar.
- ✓ Çizgisel hız azalır.
- ✓ Gurup ve tan süreleri uzar.
- ✓ Yer çekimi artar.
- ✓ Kutup Yıldızı'nın görünüm açısı büyür.

SORU 40

Türkiye'nin hangi ülke ile sınırını su bölümü çizgisi oluşturur?

CEVAP:

SORU 41

Türkiye'nin en işlek sınır kapısı hangisidir?

CEVAP:

SORU 42

İran ve ardı ülkelerle demir yolu ulaşımını sağlayan sınır kapısı hangisidir?

CEVAP:

SORU 43

Habur ve Üzümlü Sınır Kapıları Türkiye ile hangi ülke arasında yer alır?

CEVAP:

SORU 44

Aras Nehri hangi ülke ile Türkiye sınırını takip eder?

CEVAP:

SORU 45

Türkiye ile aralarında en fazla sınır kapısı bulunan komşu ülke hangisidir?

CEVAP:

SORU 46

Uzunköprü, Pazarkule, İpsala hangi ülke ile Türkiye arasında yer alan sınır kapılarıdır?

CEVAP:

SORU 47

En fazla sınır kapısı bulunan ilimiz hangisidir?

CEVAP:

SORU 48

En fazla ülkeyle komşuluk yapan ilimiz hangisidir?

CEVAP:

SORU 49

İstanbul ve Çanakkale Boğazları hangi ülkeleri doğrudan etkiler?

CEVAP:

SORU 50

Hangi ilimizin hem Irak hem de İran ile sınırı bulunmaktadır?

CEVAP:

SORU 51

Türkiye'nin orta kuşakta bulunmasının sonuçları nelerdir?

CEVAP:

1.

Ocak ayında Ankara'dan İstanbul'a giden Elif, İstanbul için şu bilgileri vermiştir:

- I. Gündüz süresi Ankara'dan daha uzundur.
- II. Sıcaklık ortalamaları daha fazladır.
- III. Gölge boyları daha uzundur.

Buna göre Elif'in verdiği bilgilerden hangileri yanlıştır?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) II ve III

2.

Haritada beş farklı kentin yerleri işaretlenerek gösterilmiştir.

Bu kentlerin mutlak konum özellikleriyle ilgili aşağıda verilen bilgilerden hangisinin doğru olduğu söylenemez?

- A) Ocak ayında en uzun gündüz Antalya'da yaşanır.
- B) Çanakkale ve Sivas'ta yaşanan gündüz süreleri yaklaşık olarak aynıdır.
- C) Aynı uzunluktaki cisimler düşünüldüğünde en uzun gölgelere Samsun'da rastlanır.
- D) Ulusal saati ile yerel saati arasında farkı en az olan kent Van'dır.
- E) 23 Eylül'de en uzun gündüzler Samsun'da yaşanır.

3. Türkiye'de mutlak (matematik) konumdan dolayı bazı kıyı tipleri görülmez.

Buna göre;

- I. ria,
- II. haliç,
- III. skyer

tipi kıyılardan hangilerinin Türkiye'de görülmemesi verilen nedenle açıklanabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

4. Türkiye 36°- 42° kuzey paralelleri ile 26°-45° doğu meridyenleri arasında yer almaktadır.

Buna göre Türkiye ile ilgili aşağıda verilen bilgilerden hangileri yanlıştır?

- A) 21 Haziran'dan sonra Türkiye'de Güneş ışınları küçülmeye başlar.
- B) Kış mevsiminde cephesel yağışlar görülür.
- C) Kıyılarında buzullara rastlanmaz.
- D) Haliçli kıyılara rastlanmaz.
- E) Başlangıç meridyenine göre yerel saati daha ileridir.

5. Türkiye ile ilgili aşağıda verilen bilgilerden hangisi Türkiye'nin özel konumuna bağlıdır?

- A) Alp-Himalaya deprem kuşağında yer alması
- B) 2 ve 3. saat dilimlerinin ülkemizden geçmesi
- C) Akdeniz'deki tuzluluk oranının Marmara Denizi'nden yüksek olması
- D) Çukurova'da sıcaklıkların Susurluk Ovası'ndan yüksek olması
- E) Bakü'de öğle vaktinin İzmir'den önce yaşanması

6. Yaklaşık olarak aynı boylam üzerinde yer alan aşağıdaki kentlerin hangisinde temmuz ayında Güneş daha erken doğar?

- A) Antalya B) Kütahya C) Bilecik
D) İzmit E) Burdur

7. Gümüşhane ve Antalya farklı enlemler üzerinde yer alır.

Buna göre bu iki kentte;

- I. sıcaklık,
- II. nem oranı,
- III. çizgisel hız,
- IV. Güneş ışınlarının geliş açısı

özelliklerden hangilerinin yıl boyunca kesinlikle farklı olacağı söylenebilir?

- A) Yalnız II B) Yalnız IV C) I ve II
D) II ve III E) III ve IV

b. Akarsu Şekilleri:

AKARSU ŞEKİLLERİ		
Aşındırma	Biriktirme	Hem Aşındırma Hem Biriktirme
- Vadi - Peribacaları - Dev Kazanı - Peneplen - Kırgıbayır - Plato	- Delta - Irmak Adası - Birikinti Konisi - Dağ Eteği Ovası - Dağıcı Ovası	- Seki (Taraça) - Menderes

3. Yer Altı Suları ve Kaynaklar:

- a. **Fay Kaynağı:** Suları sıcak ve mineralce zengindir, Ege'de görülür.
- b. **Yamaç Kaynağı:** Suları soğuktur, Karadeniz'de görülür.
- c. **Voklüz (Karstik) Kaynak:** Suları kireçlidir, Akdeniz'de görülür.
- d. **Artezien:** Beşeridir. İç Anadolu'da görülür.

4. Göller:

OLUŞUMLARINA GÖRE GÖLLER	
Çanak Gölleri	Set Gölleri
Tektonik Göller: Ulubat, Manyas, İznik, Sapanca, Tuz, Akşehir, Hazar, Beyşehir, Eğirdir	Heyelan Set Gölleri: Tortum, Sera, Yedigöller, Abant, Zinav, Borabay
Karstik Göller: Salda, Elmalı, Kestel, Suğla, Kovada, Tödürge, Hafik	Volkanik Set Gölleri: Haçlı, Erçek, Nazik, Balık, Çıldır, Van
Volkanik Göller: 1. Maar: Meke Tuzlası, Acıgöl 2. Kaldera: Nemrut Kalderası	Alüvyal Set Gölleri: Eymir, Mogan, Bafa, Köyceğiz, Marmara
Buzul Gölleri: Yedigöller, Kaçkar, Bolkar, Ala Dağlar, Cilo	Kıyı Set Gölleri: Küçük Çekmece, Büyük Çekmece, Durusu, Akyatan, Ağyatan, Yumurtalık, Balık, Akgöl

5. Dalga ve Akıntılar:

- a. **Aşındırma:** Falez (Yalıyar)
- b. **Biriktirme:** Tombolo, Kıyı Oku, Kıyı Kordonu

6. Rüzgârlar:

- a. **Aşındırma:** Şeytan Masası, Şahit Kaya, Çöl Kaldırımları, Tafoni
- b. **Biriktirme:** Kumul, Barkan

7. Karstik:

- a. **Aşındırma:** Lapy, Dolin, Uvala, Palye, Obruk, Düden
- b. **Biriktirme:** Sarkıt, Dikit, Sütun, Traverten

8. Buzullar:

- a. **Aşındırma:** Hörgüç Kaya, Buzul Vadisi, Sirk
- b. **Biriktirme:** Moren, Sander

1. Rüzgâr aşındırmasının yaygın olduğu bir yöre ile ilgili,

- I. Eğim fazladır.
- II. Bitki örtüsü cılızdır.
- III. Yağış rejimi düzensizdir.
- IV. Karstik kayalar yaygındır.

yargılarından hangilerinin kesin olarak doğru olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve III
- D) II ve III
- E) II ve IV

2. Karadeniz Bölgesi'ni anlatırken dağların kıyıya paralel uzanmasına bağlı ortaya çıkan sonuçları sıralayan bir öğretmen, aşağıda verilen sonuçlardan hangisini bu duruma örnek gösterilemez?

- A) Doğu Karadeniz kıyılarında kıta sahanlığı oldukça dardır.
- B) Kıyı ile iç bölgeler arasında ulaşım zordur.
- C) Orta Karadeniz'de deltalar oluşmuştur.
- D) Karadeniz'de kıyının gerçek uzunluğu ile iz düşümü uzunluğu arasındaki fark azdır.
- E) Karadeniz iklimi bölgede sadece dar bir kıyı şeridinde görülür.

3. I. Korkuteli Ovası

II. Salihli Ovası

III. Antalya

IV. Acıpayam Ovası

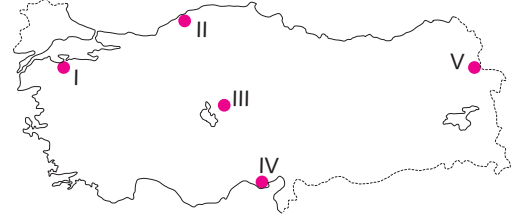
Yukarıdakilerden hangileri karstik oluşumlu ovalardandır?

- A) I ve II
- B) II ve III
- C) I ve III
- D) II ve IV
- E) I ve IV

4. Aşağıdakilerin hangisinde karstik kaynaklarla ilgili yanlış bir bilgi verilmiştir?

- A) Daha çok Akdeniz Bölgesi'nde görülür.
- B) Suları soğuktur.
- C) İçerisinde kireç oranı fazladır.
- D) Kalker, kaya tuzu, jips gibi kayalar yaygındır.
- E) Yeryüzüne fişkırlarak çıkar.

5.

Yukarıdaki haritada numaralanmış alanlardan hangisinde görülen topraklar görüldükleri alanların ana kayası hakkında bilgi vermez?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

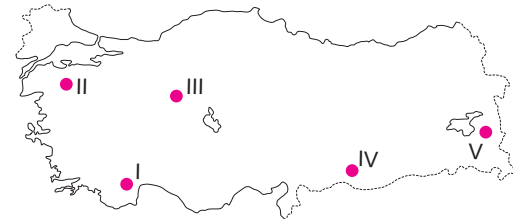
6.

Morenler, buzullar tarafından sürüklenip taşınarak biriktirilmiş topraklardır.

Türkiye'nin fiziki özellikleri düşünüldüğünde aşağıda verilen illerden hangisinde morenlere rastlanacağı söylenemez?

- A) Rize
- B) Bursa
- C) Adana
- D) Hakkâri
- E) Kırşehir

7.

Yukarıdaki haritada numaralanmış alanlardan hangisinde çöküntü depremlerinin görülme olasılığı daha fazladır?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

8.

Kimyasal çözünme şiddeti üzerinde sadece iklim özelliklerinin etkisi düşünülürse yukarıdaki haritada numaralanmış merkezlerden hangisinde kimyasal çözünme şiddetinin daha fazla olacağı söylenebilir?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

Türkiye'yi Etkileyen Basınç Merkezleri

Rüzgârlar

1. **Meltem Rüzgârları:** Kara ve deniz meltemleri kıyı bölgelerinde, dağ vadi meltemleri ise dağlık bölgelerde etkili olur.

Meltem rüzgârları sıcaklık ve yağış üzerinde etkili olmayan günlük rüzgârlardır.

2. **Föhn Rüzgârları:** Dağdan inen sıcak ve kurutucu rüzgârlardır. Etkili olduğu bölgelerde mikroklima alanları oluştururlar. Türkiye'deki başlıca mikroklima alanları:

- ✓ Iğdır Ovası'nda **pamuk**
- ✓ Doğu Karadeniz kıyılarında **çay**
- ✓ Rize kıyılarında **turunçgiller**
- ✓ Artvin Yusufelide **zeytin**
- ✓ Anamur'da **muz**

Türkiye'de Etkili Olan Yerel Rüzgârlar

- Karayel:** Kuzeybatıdan eser, sıcaklığı azaltır.
- Yıldız:** Kuzeyden eser, sıcaklığı azaltır.
- Poyraz:** Kuzeydoğudan eser, sıcaklığı azaltır.
- Samyeli:** Güneydoğudan eser, sıcaklığı artırır. "Bakır sattıran" olarak da adlandırılır.
- Kıble:** Güneyden eser, sıcaklığı artırır.
- Lodos:** Güneybatıdan eser, sıcaklığı artırır. Kış mevsiminde etkili olduğunda zirai don olaylarına neden olur. Ulaşımı olumsuz etkiler. Baş ağrısına neden olur.

Rüzgâr Frekans Gücü

Rüzgârların esme sıklığını gösteren grafiklerdir.

Örnek:

→ İzmir, Manisa, Aydın

SORU 1

Türkiye’de yapılan nüfus sayımlarının temel amacı nedir?

CEVAP:

SORU 2

Cumhuriyet tarihînin ilk nüfus sayımı kaç yılında yapılmıştır?

CEVAP:

SORU 3

Türkiye’de sokağa çıkma yasağının uygulandığı en son nüfus sayımı kaç yılında yapılmıştır?

CEVAP:

SORU 4

Türkiye 2000 yılına kadar hangi nüfus sayım yönteminin uygulamıştır?

CEVAP:

SORU 5

Türkiye’nin günümüzde uyguladığı nüfus sayım yöntemi nedir?

CEVAP:

SORU 6

Türkiye’de kaç yılında yapılan nüfus sayımının amacı seçmen kütüklerini yenilemektir?

CEVAP:

SORU 7

Cumhuriyet tarihînin en yüksek nüfus artış hızı kaç yılında yapılan nüfus sayımında elde edilmiştir?

CEVAP:

SORU 8

Cumhuriyet tarihînin en düşük nüfus artış hızı kaç yılında yapılan nüfus sayımında elde edilmiştir?

CEVAP:

SORU 9

Türkiye’de kaç yılında yapılan nüfus sayımında ilk defa erkek nüfus kadın nüfustan daha fazla çıkmıştır?

CEVAP:

SORU 10

Türkiye’de kaç yılında yapılan nüfus sayımında ilk defa kent-sel nüfus kırsal nüfustan daha fazla çıkmıştır?

CEVAP:

SORU 11

Türkiye’de ortalama yaşın en yüksek olduğu il hangisidir?

CEVAP:

SORU 12

Türkiye’de ortalama yaşın en düşük olduğu il hangisidir?

CEVAP:

SORU 13

Tarım, hayvancılık, ormancılık, balıkçılık, avcılık hangi ekonomik faaliyet grubunu oluşturmaktadır?

CEVAP:

SORU 14

Türkiye’de en fazla çalışanın bulunduğu ekonomik faaliyet grubu nedir?

CEVAP:

SORU 15

Tuz Gölü çevresinde nüfusun seyrek olmasının nedeni nedir?

CEVAP:

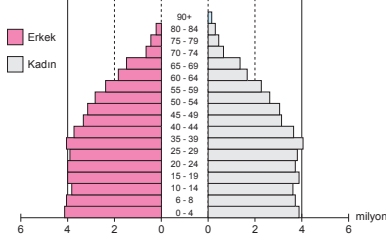
SORU 16

Adana çevresinde nüfusun yoğun olmasının nedeni nedir?

CEVAP:

1. Aşağıda Türkiye'nin 2023 yılına ait nüfus piramidi verilmiştir.

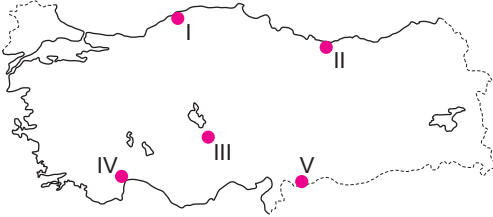
Bu piramitten Türkiye nüfusuyla ilgili,

- I. nüfus yoğunluğu,
- II. erkek nüfusun kadın nüfusa oranı,
- III. yaşlı nüfusun genç nüfusa oranı,
- IV. nüfus artış hızı

özelliklerinden hangilerine ulaşılabileceği söylenemez?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) I ve IV

2. Kırsal kesimde doğal koşullara bağlı olarak çok çeşitli konut yapı malzemeleri kullanılmaktadır.

Yukarıdaki haritada numaralanmış noktalardan hangisinde kullanılan konut yapı malzemesi volkan tufudur?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

3. Aşağıdaki illerden hangisinde toplu yerleşmelere daha az rastlanır?

- A) Ankara
B) Şanlıurfa
C) Denizli
D) Trabzon
E) Sivas

4. Aşağıdakilerden hangisi Türkiye'de iç göçün itici nedenleri arasında gösterilemez?

- A) Güvenlik sorunları
B) Tarım arazilerinin miras yoluyla bölünmesi
C) Sel, kuraklık gibi doğal afetler
D) Makineli tarımın artması
E) Yeni tarım ürünlerinin yetiştirilmesi

5. Aşağıdakilerden hangisi Türkiye'nin nüfus yapısına ilişkin doğru bir bilgi değildir?

- A) Kadınlarda ortalama yaşam süreleri erkeklerden daha düşüktür.
B) Yaşlı nüfus oranı artmaktadır.
C) Genç nüfusun oranı azalmaktadır.
D) Ortalama yaşam süresi uzamaktadır.
E) Kadınların aktif nüfus içerisindeki payları artmaktadır.

6. Aşağıdakilerden hangisi Türkiye'de görülen köyaltı yerleşmelerinden biri değildir?

- A) Belde B) Mezra C) Kom
D) Divan E) Ağıl

7. Fizyolojik nüfus yoğunluğu bir yerdeki toplam nüfusun tarım alanlarına bölünmesiyle elde edilir.

Bu durum dikkate alındığında aşağıdaki illerden hangisinde fizyolojik nüfus yoğunluğunun daha fazla olması beklenir?

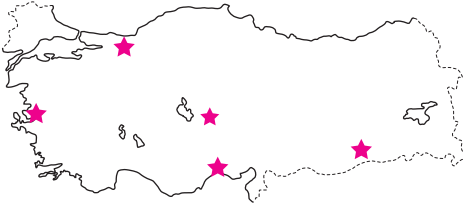
- A) Edirne B) Giresun C) Konya
D) Aydın E) Şanlıurfa

1. Aşağıda verilen yer altı kaynağı ve çıkarıldığı yer eşleştirmelerinden hangisi yanlıştır?

- A) Cıva – Sarayönü
- B) Lüle taşı – Eskişehir
- C) Trona – Beypazarı
- D) Fosfat – Keçiborlu
- E) Krom – Guleman

2.

Bu haritada başlıca işlenme alanları gösterilen yer altı kaynağı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Linyit
- B) Krom
- C) Alüminyum
- D) Petrol
- E) Demir

3. • Demir - çelik sanayisinde enerji kaynağı olarak kullanılır.
- Türkiye’de rezervi az olduğu için ihtiyacın büyük bölümü ithalat yoluyla karşılanır.
- %100’ü Karadeniz Bölgesi’nden çıkarılır.

Özellikleri verilen yer altı kaynağı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Bor mineralleri
- B) Mermer
- C) Fosfat
- D) Petrol
- E) Taş kömürü

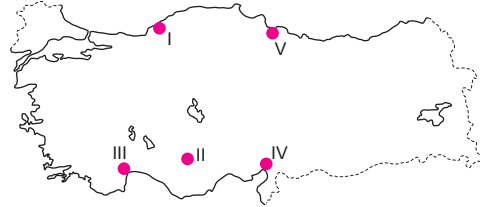
4. Çatalca Kocaeli Platosu ve Gediz Havzası kıyaslandığında;

- I. otomotiv,
- II. ipekli dokuma,
- III. gemi,
- IV. silah

sanayi kollarına ait işletmelerden hangilerinin bu iki alanda da kurulduğu söylenemez?

- A) Yalnız II
- B) Yalnız IV
- C) I ve III
- D) II ve III
- E) II ve IV

5.

Türkiye’de beş farklı merkez işaretlenerek gösterilmiştir.

- I. Demir - çelik
- II. Alüminyum
- III. Ferro - krom
- IV. Çinko
- V. Bakır

Yukarıdaki alanlarda metalurji sanayisine ait işletmeler düşünüldüğünde bu eşleştirmelerden hangisinin yanlış verildiği söylenebilir?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

6.

Yukarıdaki haritada numaralanmış alanlardan hangisinde güneş enerjisi potansiyelinin daha fazla olduğu söylenebilir?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

7. Jeolojik yapıları düşünüldüğünde;

- I. İzmir,
- II. Kırşehir,
- III. Karaman,
- IV. Mardin

kentlerinden hangilerinde jeotermal enerji potansiyelinin daha az olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız III
- B) I ve III
- C) II ve III
- D) II ve IV
- E) III ve IV